

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Cui competant arrhae pignora matrimonij contrahendi. §. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

in communibus, *lit. P. num. 8. Brunell. de sponsalib. concl. 2. 6. num. 3. Matienzo lib. 5. recopil. tit. 2. Rub. gloss. 2. num. 3.* quos omnes refert Sanch. & affirmat esse communem, & valde probabilem sententiam.

9. Nihilominus verior, & probabilior est contraria sententia, quam defendunt alii relati Cobarub. *dicto §. 7. num. 7. & Gregor. Lopez dicta leg. 3. tit. 18. verbo tal vna* per textum ibi Sanch. *dicta disp. 3. §. num. 1. 4. Gutierr. de matr. cap. 18. num. 8. Coninch. disp. 2. dub. 1. §. num. 1. 5. Basil. Ponce lib. 12. cap. 19. in princ.* Ratio est, partim quia leges mutuarum arharum traditionem non reprobant, partim quia hæc mutua arharum traditio utilis est, siquidem violans fidem perdit arhas datas, & restituit acceptas, alio recuperante à se datas, & retinente acceptas. Et hæc ratio probat, esse arhas in eadem specie, & quantitate vtriusque constituantur. Neque lex *Quis se*, contrarium probat: loquitur namque de alienatione in qua tantumdem recipitur absque obligatione reddendi illud.

§. II.

Cui competant arhæ pignora matrimonij contrahendi?

1. Prædictæ arhæ pignora matrimonio contracto reddenda sunt concedendi.
2. Penam dupli, vel quadrupli adiectam arharum traditioni aliquibus placet spectato iure communi exclusam esse.
3. Verius est oppositum.
4. Hæc pena non debetur ante iudicis sententiam.
5. Proponitur obiectio, & soluitur.

1. *U*m prædictæ arhæ traditæ sint in signa, & pignora matrimonij contrahendi, contracto matrimonio reddenda necessaria sunt ei qui eas concecit *ex leg. fin. Cod. de sponsalib.* quia iam rationem pignoris, & signi matrimonij contrahendi habere non possunt. At si matrimonium ob culpam tradentis arhas non contrahatur, eas amittit, si verò ob culpam recipientis, neque tradentis arhas matrimonium cessat, tenetur arhas & tantumdem ac arhæ aestimantur ex proprio patrimonio reddere ei à quo arhas accepit, vti habetur in *dicta leg. fin.* & merito id statutum est, ne arhas concedens subiret periculum illas amittendi iniuste resiliens, nullum subeunte qui eas recipit, nec tradidit. A qua lege, & dispositione excipiuntur minores 25. annorum qui ventam ætatis non impetrarunt; ij enim si arhas non tradiderunt, sed receperunt, satisfaciunt, si reddant receptas, neque tenentur tantumdem reddere. Et idem est si eorum nomine parentes, vel tutores recipere promittendæ matrimonium, sociis si ipsismet parentibus, vel tutoribus concedentibus, ipsique nomine proprio ad matrimonium obligarentur, eo tamen casu obligati essent arhas restituere, & tantumdem ac arhæ aestimantur, si per ipsos steter quominus matrimonium non contraheretur. Scelus si ob culpam filiorum, vel bene aliis relatis docuit Sanch. *disputat. 3. 6. in fine. Egid. disputat. 2. dub. 3. num. 17. Basil. Ponce lib. 12. cap. 19. num. 4.* Præterea in *dicta leg. fin.* permittitur est contrahentibus nisi minores sint inter se convenire non solum de restitutione arharum, sed reddendo duplum, vel triplum ultra arhas, & in his fecerit omnes Doctores conveniunt.

2. Duplex tamen est difficultas. Prima an hæc pena dupli, vel quadrupli adiecta arharum traditioni, habeat locum spectato iure canonico? Ratio dubitandi est, quia in *cap. gemmas de sponsalibus*, reprobatur obligatio de pena solvenda sponsalibus adiecta. At hæc solutio dupli, vel quadrupli est pura pena sponsalibus adiecta. Ergo Doctores alicientes reprobant penam sponsalibus adiectam resilienti absque causa hæc penam tenentur reprobare. Præterea in huiusmodi pena eadem ratio prohibitionis videtur procedere, ac procedit in cuiuslibet alterius penæ constitutione, cum re ipsa tempore contractus non tradatur, & ob timorem illius matrimonij libertas minui possit. Atque ita in hac opinionem quamvis dubius inclinatur Gregor. *Lopez. d. leg. 8. tit. 18. part. 3. verbo, e todas.*

3. Sed verior est communis sententia iure canonico correctam non esse prædictæ penæ applicationem, vt pluribus firmat Sanch. *disp. 3. 6. num. 1. Gutierr. cap. 18. de matr. num. 17. Duaren. de sponsalib. ad tit. ff. soluto matrimonio, §. 4. in fine. Egid. de Coninch. disp. 2. dub. 3. num. 1. 4. Basil. Ponce lib. 12. cap. 19. num. 2.* Nam correctio legum vitanda est quoad fieri possit, at ius civile expressè hæc penam arhis adiectam permittit, & omnem aliam, vt matrimonia libera sint, excludit. Ergo ius canonicum reprobans penam sponsalibus adiectam, intelligi debet de pena per se sumpta, & propria sponsalium, quæ à iure civili reprobatur, non de pena arharum contractui coniuncta, & à iure civili approbata, vt sic iura iuribus confirmata sint. Neque verum est eandem

esse rationem prohibitionis in hac pena dupli, vel quadrupli arharum, ac est in mera pena sponsalibus apposta, quia hæc plerumque in magna quantitate erit, cum nihil tempore contractus tradatur, ex quo limitationem recipiat. At pena dupli, vel quadrupli plerumque erit in exigua quantitate, cum ex arhis traditis recipiat restrictionem.

4. Secunda difficultas, & grauior est, an hæc pena dupli, vel quadrupli debeatur in foro conscientie ante sententiam iudicis? Pendet huius difficultatis decisio ex illa questione, an pena conventionalis debeatur ante iudicis sententiam saltem declaratoriam? Quam latè examinaui. 1. *P. tract. de legib. disp. 2. pun. 3.* vbi probabilis censui non deberi ante iudicis sententiam, nisi aliud expressis verbis conuentum sit. Quapropter in præsentem idem est dicendum non deberi penam dupli, vel quadrupli, quousque sententia iudicis accedat; neque satis esse si à parte petatur. Et quidem de pena quam *lex fin. Cod. de sponsalib.* statuit, vt recipiens, nec tradens arhas, si iniuste resiliat, reddat arhas, & illarum valorem, communis sententia defendit teste Sanch. *disp. 37. num. 1. Gutierr. de matr. cap. 18. num. 18.* non deberi ante sententiam iudicis, quia non est pena conventionalis, sed legalis. Verum admitto non deberi ante sententiam iudicis, non quia est purè pena legalis, hoc enim non credo. Nam vt rectè notavit Coninch. *disp. 2. dub. 3. num. 18.* lex illa non statuit ultra arhas valorem reddere in penam al cuius culpa sed vt æqualitas in contractu seruaretur, ne tradens arhas illas amitteret, nihil ex propriis amittens qui illas reciperet. At contrahentes præfati debent contrahere iuxta æquitatem à iure præscriptam, ergo recipiens arhas censendus est obligari ex contractu ad illas, & illarum valorem reddendum, ac proinde valor illarum debitus est non ex lege tantum, sed ea conuentione, sed quia est conuentione de pena soluenda ob violatam fidem, ideo sententiam iudicis requirit.

5. Solum obiecti potest, tradens arhas, & iniuste resiliens eas amittit nulla expectata iudicis sententia, ergo recipiens, illas illarumque valorem, & duplum, vel triplum ex conuentione debet amittere ante sententiam debet: quia non est præsumendum tradentem arhas velle se obligare ad illarum amissionem absque iudicis sententia, & nolle vt recipiens se obliget ad illarum valorem, & ad duplum, vel triplum amittendum, aliàs nec satis sibi prospiceret, nec suam causam æquam, & iustam faceret. Respondeo, hoc argumentum probare non solum non esse expectandam sententiam iudicis, vt arhæ, illarumque valor, & duplum illud, vel triplum reddatur, sed neque partis petitionem; nam si absque nouo consensu tradentis arhas, & iniuste à contractu resiliens retinentur ab eo qui eas recepit, sic absque noua illius petitione, illas, & earum valorem, & triplum, & quadruplum conuentum reddere debet recipiens, si iniuste resiliat: hoc autem pauci sunt qui admittant. Nam communiter petitionem partis vt necessariam exigunt ad obligationem iungendam, sicuti videre est ultra Doctores in eo *tract. de legib. relatos in Egid. de Coninch. disp. 2. dub. 4. num. 1. Lestio cap. 20. m. 135. Basil. Ponce lib. 12. cap. 19. m. 5. Gutierr. cap. 18. num. 19.* Quapropter respondeo recipientem arhas, & iniuste à contractu resiliens obligatum esse eas reddere nulla expectata sententia iudicis, neque partis petitione: quia hæc non est pena contractui adiecta, sed est ipsius contractus natura, & essentia; quippe natura pignoris in securitatem matrimonij contrahendi concessi petit ipso iure reddi ad concedentem, si per ipsum matrimonium non steterit, quia non absolute donauit, sed sub conditione, quod culpabiliter, & iniuste committat contractus promissi executionem. At ultra pignus illius valorem reddere, & à fortiori duplum, & triplum accidentarium est contracti, & solum ex mutua conuentione debitum, ac proinde in penam, siquidem minores contrahere possunt, & arhas pignora recipere absque obligatione reddendi illarum valorem, vel duplum, aut triplum. Cum igitur expediens sit vt omnis pena conuentionalis in illius executione legalem imitetur, & hæc sententiam iudicis requirat, illa etiam pena reddendi arharum valorem, & duplum, vel triplum, quæ conuentionalis est, iudicis sententiam requirere debet. Neque præsumendum est aliter contrahentes velle, nisi aperte expriment. Satis enim sibi prospiciunt, & suam causam æquam, & iustam reddunt, eo ipso quod recipiens arhas, & iniuste resiliens eas statim reddere teneatur, & accedente iudicis sententia obligetur ad reddendum illarum valorem, & duplum, & triplum.

§. III.

De arhis in remunerationem pudicitie, nobilitatis, & dotis sponsæ traditis ab sponso, vel à viro vxori.

1. Explicatur huiusmodi arhæ.
2. An sponsa retinere arhas possit, si virgo non sit.
3. Affirma.